

A MÁRCIUSI FORRADALOM

Pozsony – a francia forradalom hatása

- március 3. Kossuth felirati beszéde: a rendek mellé állnak
- kötelező örökváltság
- közteherviselés
- felelős kormány kinevezése – először: a Helytartótanács tagjainak országgyűlés előtti felelőssége
- alkotmányt kért az örökös tartományok számára is
- kormány + felsőtábla: nem merik nyíltan elutasítani – időhúzás (István nádort Bécsbe rendelik – nem lehet a felsőtáblát összehívni)
- március 14. a bécsi forradalom hírére a főrendi tábla is elfogadta a feliratot
- március 15. Kossuth vezette küldöttség viszi Bécsbe a feliratot

A pesti forradalom

- a márciusi ifjak (Vasvári Pál, Petőfi Sándor, Jókai Mór, Irinyi József, Degré Alajos) terve: tömegtüntetés
- Landerer – 12 pont, Nemzeti Dal
- Nemzeti Múzeum – gyűlés – 10 ezer ember
- Városháza – a városi tanács elfogadta a 12 pontot
- Közbátorsági Bizottmány szervezése
- Buda – a cél Táncsics kiszabadítása
- Helytartótanács: a katonaságot készenlétbe helyezte, de végül nem adta ki a tűzparancsot
- Budai Vár: Táncsics Mihály szabadon bocsátása
- Este: a Nemzeti Színházban: Bánk bán
- A márciusi ifjak szerepe: a döntő lökést megadták, a liberális nemességet ösztönzik, de óvakodnak a túlzott radikalizmustól

A felelős kormány kinevezése

- az Államtanács először visszautasította, de
- V. Ferdinánd a pesti forradalom hírére jóváhagyta a feliratot
- Március 17. - Gr. Batthyány Lajos kinevezése miniszterelnöknek (István nádor személyes közbenjárása)
- Koalíciós kormány : minden irányzat, de többségben a liberális ellenzék

Batthyány Lajos miniszterelnök – Ellenzéki Párt- mérsékelt

Szemere Bertalan belügyminiszter– Ellenzéki Párt – radikális

Klauzál Gábor ipar- és földművelésügyi miniszter, – Ellenzéki Párt- mérsékelt

Kossuth Lajos pénzügyminiszter– Ellenzéki Párt – radikális

Eötvös József vallás- és közoktatásügyi miniszter; -korábban centralista

Deák Ferenc igazságügyi miniszter. – Ellenzéki Párt- mérsékelt

Mészáros Lázár hadügyminiszter;

Széchenyi István közmunka és közlekedésügyi miniszter

Esterházy Pál, a király személye körüli miniszter;

- Programja: a forradalom konszolidálása, rend, béke megteremtése
- Pénz és hadsereg megteremtése

Az áprilisi törvények

- Pozsony: a felirat jóváhagyása után megkezdődött a törvényalkotó munka

- Március 23. Batthyány miniszterelnöki körlevélben elrendelte a jobbágyszabadítást utólagos állami kárpótlással: úrbéri terhek eltörlése
- Papi tized eltörlése
- Március 28. – királyi leirat: az Államtanács kísérletet tett a jobbágyszabadítás elodázására + próbálta a magyar kormány jogkörét nyirbálni (had- és pénzügyi téren)
- Ekkor: pesti tömegek az országgyűlés mellé állnak – nagy tüntetés Pesten ⇒

ÁPRILIS 11. – V. Ferdinánd szentesítette a törvényeket:

- Ezzel: végbement a polgári átalakulás, vér nélkül, törvényes keretek között
- Államforma: alkotmányos királyság
- Jobbágyszabadítás (azonnali, kötelező örökváltság utólagos állami kárpótlással)
- Ez Közép-Kelet-Európa legradikálisabb jobbágyszabadítása
- Rendi kiváltságok megszüntetése – törvény előtti egyenlőség, közteherviselés, ősiség eltörlése
- Választójog: vagyoni cenzus (de az értelmiségiek + az egykor szavazati joggal rendelkező nemesek megkapták a jogot)
- Kétkamarás, népképviselői egy. Pesten
- Ogy-nek felelős kormány
- Az uralkodó rendelete csak miniszteri ellenjegyzés mellett érvényes
- Erdély és a Határőrvidék egyesül Magyarországgal
- Sajtószabadság, vallásszabadság, előzetes cenzúra megszüntetése
- **Problémák:** az Ausztriához fűződő viszony nem tisztázott (hadügy, külügy, pénzügy)
- A parasztság terheinek felszámolása csak elkezdődött
- Nemzetiségi kérdés

Március 15. eseményei

Délelőtt 8 óra: Az előző este kitűzött gyülekezési időpont a Pilvaxban.

8 óra után: A Pilvaxban Petőfi először szavalja el a Nemzeti dalt.

1/4 9 és 1/2 9 között: Indulás az orvosi egyetemre, Petőfi ismét elszavalja a Nemzeti dalt.

10 óra: A mérnök- és jogázhallgatók csatlakozása az Egyetem téren, Petőfi harmadszor is elszavalja a Nemzeti dalt. A tömeg a Landerer-nyomdához vonul.

1/2 11 körül: A lefoglalt gépeken megkezdik a 12 pont és a Nemzeti dal kinyomtatását.

1/2 12: A tömegnek Petőfi negyedszer is elszavalja a Nemzeti dalt, kezében a kinyomtatott példánnyal.

1/2 1 tájban: A tömeg eloszlik. Petőfi az író társaival együtt végigjárja a szerkesztőségeket, a sajtószabadság hírével a cenzúra mellőzésére biztatja azokat.

Délután 3 óra: A Múzeum-kertben népgyűlést tartanak. Hat fős bizottság megy a városi tanácshoz, Petőfi tagja lesz.

4 óra tájban: A városházán 13 fős Közbátorsági Választmányt választanak, Petőfi ennek is tagja lesz.

5 óra körül: A Közbátorsági Választmány kb. 20.000 fős tömeg kíséretében elindul Budára, a helytartótanácsához, követelve a cenzúra eltörlését, Táncsics Mihály szabadon bocsátását és a katonai beavatkozás megakadályozását.

7 és 1/2 8 között: A tömeg visszaindul a kiszabadított Táncsicsal Pestre.

8 óra után: Diszeloádás a Pesti Magyar (Nemzeti) Színházban.

10 óra: A városházán megkezdik első tanácskozását a Közbátorsági Választmány.